

Introduktion til telemedicin

Baggrund

"The human body is the same throughout the world, laws are not. I see no reason why a good licensed physician cannot consult on patients anywhere in the world. I see many reasons why bad physicians should not practice nowhere (whether licensed or not)." (Julie M. Kearney. Telemedicine: Ringing in a New Era of Health Care Delivery, 1997).

Jura betragtes af sundhedspersoner ofte som en hindring for udvikling, en barriere, der er næsten umulig at passere. Dette er i særdeleshed tilfældet ved anvendelse af telemedicin, der i det seneste årti har undergået en massiv udvikling. De teknologiske muligheder er i dag til stede, men de uafklarede legale spørgsmål sinker udbredelse og brug af telemedicin. I lande, hvor telemedicin er et supplement til medicinsk behandling, kan man bedre afvente besvarelse af disse spørgsmål. I lande, der ikke har et alternativ til telemedicin, er det ikke muligt at vente uden betydelige helbredsmæssige omkostninger.

Det er derfor vigtigt, at vi alle arbejder på at udvikle telemedicin, og at de juridiske spørgsmål i forbindelse hermed bliver afklaret. Det betyder, at lovgivningen skal udvikles og tage højde for den telemedicinske virkelighed, der eksisterer i sundhedsvæsenet. Lovgivning tager ofte udgangspunkt i det ukomplicerede: én behandler, én patient og én papirjournal.

Samarbejdets form

Når der tages beslutning om at anvende telemedicin, er det vigtigt at overveje, hvorvidt der etableres et fast samarbejde med én sundhedsperson, om man samarbejder med flere enkeltpersoner (med den, der er til stede på en given afdeling), eller om man samarbejder med en organisation (et sygehus, en afdeling, en klinik mv.). Viden om den part, man samarbejder med, er lige så relevant i telemedicin som i andet samarbejde. Dette er også relevant for den, man samarbejder med. Anvendes samme specialist til flere konsultationer om den samme patient, opnår specialisten en detaljeret viden om patienten, hvilket gør rådgivningen bedre og mere præcis. Er der et bredere samarbejde med flere sundhedspersoner kan man risikere mere generelle råd, der kan være vanskeligere at følge.

Tavshedspligt

Tavshedspligt er et omdrejningspunkt for alle sundhedspersoner. Der findes en del lovgivning herom. Tavshedspligt er en pligt for sundhedspersoner og en rettighed for patienter. Sundhedspersoner er stedse gennem uddannelse og virke konfronteret med spørgsmål om tavshedspligten og skal mestre dette.

Overvejelser

Ved anvendelse af telemedicin sættes de erhvervede erfaringer på prøve. Hvordan kan man f.eks. anvende telemedicin og samtidig sikre overholdelse af tavshedspligten? Når telemedicin er grænseløs, er den sundhedsperson, man møder, da den bedste på området? Og hvordan sikrer man yderligere tilladelse til at indsamle og opbevare sådanne data elektronisk?

Teknik

Der er flere aspekter, der skal beskrives og analyseres, inden man påbegynder telemedicinske ydelser og inden en sundhedsperson transmitterer sensitive data på denne måde, f.eks.

- Teknik, f.eks. logning, backup, krypterede data, hardware og software, dataopbevaring, sikkerhed
- Net - f.eks. brug af sikre linier, oppetider
- Samtykke og information til patienter
- Afsenders pligter og rettigheder
- Modtagers pligter og rettigheder
- Uddannelse

Autorisationsforhold

Det er nødvendigt at have klare retningslinjer for de sundhedspersoner, der involveres i telemedicinsk arbejde. I Danmark er det endnu uafklaret, om man kan acceptere telemedicinske konsultationer eller vejledninger fra sundhedspersoner med andre autorisationer end danske. Det er relativt ukompliceret for EU-borgere at få dansk autorisation, hvor arbejdstageres har ret til fri bevægelighed. Der arbejdes aktuelt med et EU-direktiv, der vil give borgerne ret til at arbejde i andre EU-lande uden erhvervelse af en ny autorisation. Det kan være nødvendigt at erhverve en autorisation i det land, man yder telemedicinsk konsultation. Det er mere kompliceret at lave telemedicinsk samarbejde med lande uden for EU.

Det er vigtigt at sikre sig, at de sundhedspersoner, der samarbejdes med, lever op til de faglige normer og standarder, der i Danmark findes inden for det pågældende speciale. Dette gøres i forbindelse med kontraktindgåelse. Sundhedspersoner uddannes forskelligt i forskellige lande, hvorfor sådanne aspekter skal medinddrages ved etablering af internationalt telemedicinsk samarbejde.

Ansvar

Den person, der har behandlingsansvaret for patienten, har som hovedregel også det juridiske ansvar for patienten.

Kontrakt/aftaler

Det er vigtigt, at der udarbejdes en kontrakt/aftale ved etablering af samarbejde om telemedicinske ydelser for gensidigt at gennemtænke rettigheder, pligter og ansvar for ydelserne.

Ved internationale telemedicinske projekter kan det være vanskeligt at forstå de juridiske forhold, der er gældende i det land, der samarbejdes med. Dette nødvendiggør, at der udarbejdes en kontrakt/aftale, der beskriver sådanne spørgsmål, idet der ikke foreligger generelle aftaler, der dækker dette område. Det kan være relevant at få juridisk assistance til at udarbejde eller gennemlæse sådanne kontrakter/aftaler.